

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/85/2018
Identifikačné číslo spisu: 3017200435
Dátum vydania rozhodnutia: 27.11.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:3017200435.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členiek senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci žalobcu: R. N., narodený XX. V. XXXX, bytom v I., proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Odbor peňažných príspevkov na kompenzáciu ŤZP a posudkových činností, so sídlom v Bratislave, Špitálska č. 8, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného z 3. októbra 2017, Číslo: UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2017/7963/Dan, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 28. marca 2018 č. k. 28Sa/26/2017-34, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 28. marca 2018 č. k. 28Sa/26/2017-34 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného z 3. októbra 2017, Číslo: UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2017/7963/Dan z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Žalobca má nárok na náhradu trov konania na krajskom súde a kasačnom súde voči žalovanému v rozsahu 100%.

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom z 28. marca 2018 č. k. 28Sa/26/2017-34 podľa § 190 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) zamietol ako nedôvodnú žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 03. októbra 2017, Číslo: UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2017/7963/Dan, ktorým žalovaný postupom podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (Správny poriadok) v celom rozsahu zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie z 20. apríla 2017, Číslo: NM1/OPPKŤZPaPČ/SOC/2017/12302-19. Uvedeným rozhodnutím prvostupňový správny orgán (Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom) rozhodol tak, že podľa § 22 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 447/2008 Z. z.“), ako aj § 2 písm. a/ zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v

znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 601/2003 Z. z.“) nevyhoveli žiadosti žalobcu a nepriznal mu zvýšenie počtu hodín peňažného príspevku na osobnú asistenciu.

2. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu preskúmal v intenciách ustanovení § 14 ods. 1, 3, § 15 ods. 1, 2, § 20 ods. 1, 2, § 21 ods. 1, 2, § 22 ods. 1, 2, 7, 8, 10 a § 15 ods. 1, 2 zákona č. 447/2008 Z. z. vrátane jeho prílohy č. 4 a postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej Správnym súdnym poriadkom a dospel k záveru o nedôvodnosti podanej žaloby.

3. Krajský súd po preskúmaní správnej žaloby, písomných podaní účastníkov konania a po oboznámení sa s obsahom pripojeného administratívneho spisu, dospel k záveru, že rozhodnutie žalovaného je v súlade so zákonom a za súladný so zákonom označil aj procesný postup žalovaného a pred ním prvostupňového správneho orgánu vedúci k vydaniu ich rozhodnutí. Z listinných dôkazov, ktoré mali správne orgány k dispozícii, vyvodili správne skutkové závery. Svoje úvahy, vedúce ich k ustáleniu skutkového stavu, racionálne odôvodnili a takto zistený a ustálený skutkový stav následne správne právne posúdili právne korektnou aplikáciou relevantných zákonných ustanovení platných a účinných v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Nakoľko nezistil právne pochybenia ani logické nesprávnosti a ani inú vadu konania, ktorá by mala vplyv na jeho zákonnosť, považoval napadnuté rozhodnutie za argumentačne zrozumiteľné a dostatočne odôvodnené citáciou konkrétnych ustanovení právneho predpisu a ich následným výkladom. Podľa názoru krajského súdu žalovaný sa v ňom tiež vysporiadal s odvolacími námietkami žalobcu.

4. Správne orgány a ich posudkoví lekári pri posudzovaní zdravotného stavu žalobcu brali do úvahy všetky zdokumentované zdravotné postihnutia žalobcu, zachytené v lekárskejších správach, ktoré mali k dispozícii. V komplexných posudkoch, vypracúvaných v administratívnom konaní o žiadosti žalobcu či už na prvom stupni alebo v odvolacom konaní, ktoré sú pre rozhodovaciu činnosť správnych orgánov o predmetnej otázke záväzným podkladom, bolo náležite a inštruktívne vysvetlené, že posudkoví lekári nepovažujú zdravotný stav žalobcu od posledného posudzovania za zmenený tak, že by jeho dôsledkom bolo zvýšenie rozsahu počtu hodín osobnej asistencie na 2152 ročne. Aj zo sociálneho zisťovania u žalobcu je preukázané, že miera znefunkčnenia organizmu žalobcu v dôsledku jeho zhoršeného zdravotného stavu ho neobmedzuje na všetkých činnostiach vyplývajúcich z prílohy č. 4 zákona č. 447/2008 Z. z. natoľko, aby to na podklade aktuálnych lekárskejších správ odôvodňovalo zvýšenie rozsahu pomoci osobného asistenta na 24 hodín denne. Priznaný rozsah osobnej asistencie vo svetle vykonaných dôkazov a z nich vyvedených skutkových záverov považoval krajský súd za postačujúci. Žalobca nepoprel skutkové zistenia správnych orgánov, ani tie, ktoré vypovedali o jeho čiastočnej samostatnosti, najmä pri preprave motorovým vozidlom, vybavovaní úradných záležitostí, pravidelnom cestovaní do Akadémie Policajného zboru a pod. Týmito žalobcom dobrovoľne a najmä samostatne vykonávanými aktivitami je relevantne spochybnená jeho požiadavka na stálu pomoc osobného asistenta. Žalobca v správnej žalobe neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré mali správne orgány vyvodit' z dôkazov ním predložených. Ním uvádzaná argumentácia nebola spôsobilá z medicínskeho hľadiska relevantne spochybnit' odborné závery komplexných posudkov a odôvodniť taký pokles miery funkčnosti jeho organizmu, ktorý by mal za nevyhnutný následok vyhovieť žiadosti žalobcu.

5. Vzhľadom na uvedené krajský súd žalobu postupom podľa § 190 SSP zamietol ako nedôvodnú.

6. Žalovanému právo na náhradu trov konania nepriznal.
II.

7. Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

8. Namietal nesprávne právne posúdenie veci, ako aj to, že krajský súd procesným postupom porušil jeho právo na spravodlivý súdny proces. Dodal, že zvýšenia peňažného príspevku na osobnú asistenciu sa domáhal na odporúčanie odborných lekárov.

III.

9. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti žalobcu vyjadril podaním z 20. júna 2018.

10. V plnom rozsahu sa stotožnil so závermi krajského súdu. Uviedol, že rozsudok bol vydaný na základe spoľahlivo a presne zisteného skutkového stavu veci, na základe správneho právneho posúdenia veci, právny názor súdu má oporu v zákone a je vo výroku ako aj v odôvodnení správny a v súlade s platnými právnymi predpismi.

11. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu ako nedôvodnú zamietol.

IV.

12. K vyjadreniu žalovaného sa vyjadril žalobca podaním z 11. júla 2018 namietajúc, že žalovaný nerešpektuje odporúčanie odborníkov zdravotníctva o 24 hodinovej (nepretržitej) asistencii. Zásadne sa vyhradil proti určaniu osobnej asistencie v rozsahu 6 hodín denne. Dodal, že pri každej aktivite (bez ohľadu na to, či je na vozíku, ležiaci, alebo mobilný, alebo pri podávaní liekov) je asistencia žiadúca. Neodporúčenie stálej asistencie poškodzuje jeho zdravie. Aj pri mobilite bez bariel, či s barlami, je odporúčaný asistent, nakoľko mobilita barlami môže spôsobiť pád (smrť). Poukázal tiež na zdravotný záznam z Brnianskej očnej kliniky, podľa ktorého sa odporúča zakladať očné šošovku asistentom z dôvodu tremoru. Navrhol, aby sa k veci vyjadrila nemocnica, ktorá nepretržitú asistenciu odporučila, respektíve iný odborník (znalec).

V.

13. Vyjadrenie žalobcu bolo zaslané žalovanému na vedomie dňa 17. júla 2018.

VI.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 11 písm. g) v spojení s § 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok správneho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 453 ods. 2 SSP), v rozsahu námietok žalobcu uvedených v kasačnej sťažnosti, kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 452 ods. 1 v spojení s ust. § 137 ods. 4 SSP) a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu je dôvodná.

15. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

16. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

17. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

18. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP, správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach;

19. Podľa § 199 ods. 1 písm. d/ SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny;

20. Predmetom kasačného konania v preskúmvanej veci je posúdenie správnosti rozsudku krajského súdu, ktorým krajský súd postupom podľa § 190 SSP ako nedôvodnú zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 3. októbra 2017, Číslo: UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2017/7963/Dan, ktorým tento postupom podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. v celom rozsahu zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie z 20. apríla 2017, Číslo: NM1/OPPKŤZPaPČ/SOC/2017/12302-19. Uvedeným rozhodnutím prvostupňový správny orgán (Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom) rozhodol tak, že podľa § 22 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z., ako aj § 2 písm. a/ zákona č. 601/2003 Z. z. nevyhovelo žiadosti žalobcu a nepriznal mu zvýšenie počtu hodín peňažného príspevku na osobnú asistenciu.

21. Zákon č. 447/2008 Z. z. upravuje právne vzťahy pri poskytovaní peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, právne vzťahy pri vyhotovení preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, vyhotovení preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom (ďalej len "preukaz"), parkovacieho preukazu pre fyzickú osobu so zdravotným postihnutím (ďalej len "parkovací preukaz") a právne vzťahy na účely posudzovania potreby osobitnej starostlivosti poskytovanej podľa osobitného predpisu. 1) (§ 1 ods. 1). Cieľom úpravy právnych vzťahov uvedených v odseku 1 je podpora sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti za jej aktívnej účasti pri zachovaní jej ľudskej dôstojnosti za podmienok a v oblastiach ustanovených týmto zákonom (§ 1 ods. 2).

22. Podľa § 13 ods. 9 zákona č. 447/2008 Z. z., výsledkom sociálnej posudkovej činnosti je posudkový záver, ktorého obsahom sú sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia vo všetkých oblastiach kompenzácie, ktoré má fyzická osoba v dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia v porovnaní s fyzickou osobou bez zdravotného postihnutia a návrh kompenzácie vo všetkých jej oblastiach.

23. Podľa § 14 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z., fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby na účely tohto zákona, ak je odkázaná na osobnú asistenciu, opatrovanie alebo sociálnu službu podľa osobitného predpisu. 9a)(§ 34 až 41 zákona č. 448/2008 Z. z. v znení zákona č. 551/2010 Z. z.; pozn. pod čiarou)

24. Podľa § 14 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z. z., fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na osobnú asistenciu, ak je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby pri činnostiach uvedených v prílohe č. 4 a osobnou asistenciou sa dosiahne účel ustanovený v § 20 ods. 2.

25. Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z., na základe lekárskeho posudku podľa § 11 ods. 11 a na základe posudkového záveru podľa § 13 ods. 9 príslušný orgán vypracúva komplexný posudok na účely kompenzácie, ktorý obsahuje

a/ mieru funkčnej poruchy,

b/ vyjadrenie, že ide o fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím,

c/ sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia vo všetkých oblastiach kompenzácie,

d/ návrh druhu peňažného príspevku na kompenzáciu,

e/ vyjadrenie, či fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na sprievodcu,

f/ vyjadrenie, či fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom alebo či má praktickú slepotu alebo úplnú slepotu oboch očí,

g/ termín opätovného posúdenia zdravotného stavu, ak ho určí posudkový lekár,

h/ odôvodnenie komplexného posudku.

26. Podľa § 15 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z. z., ak fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby osobnou asistenciou, v komplexnom posudku sa uvedie aj ročný rozsah osobnej asistencie v hodinách podľa jednotlivých činností uvedených v prílohe č. 4, na ktoré je fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím odkázaná.

27. Podľa § 20 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z., osobná asistencia je pomoc fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím pri činnostiach uvedených v prílohe č. 4. Osobnú asistenciu vykonáva osobný asistent.

28. Podľa § 20 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z. z., účelom osobnej asistencie je aktivizácia, podpora sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím a podpora jej nezávislosti a možnosti rozhodovať sa a ovplyvňovať plnenie rodinných rolí, vykonávanie pracovných aktivít, vzdelávacích aktivít a voľnočasových aktivít.

29. Podľa § 21 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z., rozsah osobnej asistencie sa určuje podľa činností uvedených v prílohe č. 4, ktoré si nemôže fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím vykonávať sama, a počtu hodín, ktoré sú potrebné na ich vykonanie.

30. Podľa § 21 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z. z., počet hodín osobnej asistencie sa určuje na obdobie kalendárneho roka a je najviac 7 300 hodín ročne, ak tento zákon neustanovuje inak.

31. Podľa § 22 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z., fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá je podľa komplexného posudku vypracovaného podľa § 15 ods. 1 odkázaná na osobnú asistenciu, možno poskytovať peňažný príspevok na osobnú asistenciu, ak sa osobná asistencia vykonáva pri činnostiach uvedených v prílohe č. 4.

32. Podľa § 55 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z. z., podkladom na rozhodnutie o peňažnom príspevku na kompenzáciu je komplexný posudok.

33. Podľa prílohy č. 4 k zákonu č. 447/2008 Z. z. Zoznam činností na účely určenia rozsahu potrebnej osobnej asistencie

1. vstávanie,
2. líhanie,
3. polohovanie,
4. osobná hygiena
 - 4.1. umývanie,
 - 4.2. kúpanie,
 - 4.3. česanie,
 - 4.4. holenie,
 - 4.5. úprava nechťov,
 - 4.6. mejkap,
 - 4.7. vyprázdňovanie čriev a mechúra,
5. obliekanie,
6. vyzliekanie,
7. príprava jedla,
8. podávanie jedla,
9. podávanie liekov,
10. nakupovanie,
11. pomoc pri domácich prácach,
12. starostlivosť o pomôcku (napríklad osobné motorové vozidlo),
13. dorozumievanie
 - 13.1. písanie,
 - 13.2. čítanie,
 - 13.3. telefonovanie,
 - 13.4. artikulačné tlmočenie,
 - 13.5. taktilné tlmočenie,
 - 13.6. tlmočenie v posunkovej reči,
 - 13.7. sprostredkovanie komunikácie pre sluchovo postihnuté osoby a pre hluchoslepé osoby,
 - 13.8. predčítanie pre nevidiacich,

14. dohľad,
15. pomoc pri akútnom ochorení,
16. pomoc počas dovolenky,
17. sprievod dieťaťa do školy a zo školy alebo do predškolského zariadenia a z predškolského zariadenia, ak je rodič alebo fyzická osoba, ktorá prevzala dieťa do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe rozhodnutia súdu fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím,
18. pomoc nepočujúcemu rodičovi počujúceho dieťaťa aj nepočujúceho dieťaťa od jedného roku veku do deviateho roku veku a nepočujúcej fyzickej osobe, ktorá prevzala dieťa do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe rozhodnutia súdu pri činnostiach, ktoré vzhľadom na svoje sluchové postihnutie nie sú schopné zvládnuť pre problémy s vnímaním a pochopením hovorenej reči v súvislosti s rozvíjaním hovorenej reči,
19. pomoc nevidiacemu rodičovi nevidiaceho dieťaťa aj vidiaceho dieťaťa od jedného roku veku do deviateho roku veku a nevidiacej fyzickej osobe, ktorá prevzala dieťa do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe rozhodnutia súdu pri činnostiach, ktoré vzhľadom na svoje zrakové postihnutie nie sú schopní zvládnuť pre problémy s vnímaním a pochopením písomných informácií a grafických informácií, vytváraním vizuálne orientovaných pojmov a predstáv v súvislosti s rozvíjaním schopností priestorovej orientácie, a to predčítaním textu,
20. preprava alebo premiestňovanie pri pracovných aktivitách, vzdelávacích aktivitách, občianskych aktivitách, rodinných aktivitách a voľnočasových aktivitách.

34. Podľa § 53 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z., na konanie vo veciach kompenzácie, na konanie o preukaze a na konanie o parkovacom preukaze sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní 50) s odchýlkami uvedenými v odseku 2, ak tento zákon neustanovuje inak.

35. Podľa § 53 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z. z., ustanovenia § 18 ods. 3, § 33 ods. 2, § 60, § 61 až 68 všeobecného predpisu o správnom konaní 50) sa nevzťahujú na konanie vo veciach kompenzácie, na konanie o preukaze a na konanie o parkovacom preukaze.

36. Podľa § 47 ods. 3 Správneho poriadku, v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

37. Najvyšší súd z obsahu súdneho spisu, ako aj administratívneho spisu žalovaného mal preukázané, že žalobcovi bolo pôvodne zo strany príslušného úradu práce priznaných 1.317 hodín osobnej asistencie. Následne rozhodnutím z 15. júla 2015, Číslo: NM1/SOC/OPPKTŽPAPČ/2015/23409 úrad práce žalobcovi (z dôvodu prehodnotenia zdravotného stavu a navýšenia miery funkčnej poruchy z 50% na 80%) zvýšil rozsah hodín osobnej asistencie dňom 1. mája 2015 na 2152 hodín ročne. Tento rozsah potvrdil odvolací správny orgán rozhodnutím z 21. decembra 2015, Číslo: UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2015/8780/Dan a následne Krajský súd v Trenčíne, keď rozsudkom zo 4. októbra 2016, č. k. 11S/68/2016-44 zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti vyššie uvedených rozhodnutí.

38. Žiadosťou zo 17. februára 2017 na predpísanom tlačive žalobca požiadal o zvýšenie počtu hodín osobnej asistencie. Prvostupňový správny orgán rozhodnutím z 20. apríla 2017, Číslo: NM1/OPPKTŽPAPČ/SOC/2017/12302-19 nevyhovel žiadosti žalobcu a nepriznal mu zvýšenie počtu hodín peňažného príspevku na osobnú asistenciu

- podklad pre vydanie tohto rozhodnutia tvoril Komplexný posudok z 12. apríla 2017, Číslo: NM1/OPPKTŽPAPČ/SOC/2017/22665 vychádzajúci z Lekárskeho posudku zo 14. marca 2017 a výsledkov plynúcich zo sociálnej posudkovej činnosti z tzv. Posudkového záveru z 11. apríla 2017 v spojení so záznamom z návštevy v domácnosti z 10. marca 2017. Z príslušného komplexného posudku vyplýva, že žalobca je

- v oblasti mobility a orientácie odkázaný na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom a pomoc inej osoby pri preprave a premiestňovaní - kompenzovateľné peňažným príspevkom na osobnú

asistenciu (pri preprave a premiestňovaní) v rozsahu 182,5 hodín ročne,

- v oblasti komunikácie je odkázaný na pomoc inej osoby pri kontakte so spoločenským prostredím pri úkonoch písania a telefonovania - kompenzovateľné peňažným príspevkom na osobnú asistenciu v rozsahu 26 hodín ročne,

- v oblasti zvýšených výdavkov je odkázaný na kompenzáciu zvýšených výdavkov na pohonné látky, ktoré slúžia na prevádzku osobného motorového vozidla, ktoré fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím využíva na pracovné aktivity, vzdelávacie aktivity, rodinné aktivity alebo občianske aktivity a tiež kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich s hygienou alebo s opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia - kompenzovateľné peňažným príspevkom na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla a peňažným príspevkom na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich s hygienou alebo s opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia,

- v oblasti sebaobsluhy je odkázaný na pomoc inej osoby (pri osobnej hygiene 512 hodín ročne, obliekani a vyzliekani 182,5 hodín ročne, príprave a podávaní jedla 588 hodín ročne, domácich prácach 469 hodín ročne, nakupovaní 130 hodín ročne, starostlivosti o pomôcku 12 hodín ročne, akútnom ochorení 50 hodín ročne) - kompenzovateľné peňažným príspevkom na osobnú asistenciu v rozsahu 1943,5 hodín ročne.

Celkový počet hodín osobnej asistencie bol stanovený na 2152 hodín ročne.

39. Na základe podaného odvolania, žalovaný rozhodnutím z 3. októbra 2017, Číslo: UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2017/7963/Dan odvolanie žalobcu zamietol a prvostupňové rozhodnutie potvrdil.

- podklad pre vydanie tohto rozhodnutia tvoril Komplexný posudok zo 7. septembra 2017, Číslo: UPS/US1/SSVOPPKPC1/SOC/2017/8053 vychádzajúci z Lekárskeho posudku zo 16. augusta 2017 a výsledkov plynúcich zo sociálnej posudkovej činnosti z tzv. Posudkového záveru zo 7. septembra 2017 (vrátane vyhotoveného Záznamu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia zo 16. augusta 2017). V príslušnom komplexnom posudku sa navrhovali dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia kompenzovať (okrem iného) aj peňažným príspevkom na osobnú asistenciu v celkovom rozsahu 2152 hodín ročne, pričom výpočet jednotlivých položiek a k nim zodpovedajúcim časovým rámcom zodpovedá výpočtu uvedenému v predchádzajúcom komplexnom posudku prvostupňového správneho orgánu z 12. apríla 2017, na ktorý zároveň najvyšší súd na tomto odkazuje (bod 37 tohto rozsudku).

40. V prejednávanej veci nebolo sporné, že žalobca je osobou s ťažkým zdravotným postihnutím s mierou funkčnej poruchy 80%; sporným tiež nebolo, že žalobca je poberateľom peňažného príspevku na osobnú asistenciu. Spornou však zostala otázka stanovenia rozsahu hodín osobnej asistencie; žalobca vyjadril nesúhlas so stanoveným rozsahom hodín osobnej asistencie počnúc od 1. mája 2015 vo výmere 2152 hodín ročne; žiadal navýšenie rozsahu hodín osobnej asistencie na 20, respektíve 24 hodín denne.

41. Osobná asistencia je jeden zo spôsobov kompenzácie dôsledkov zdravotného postihnutia, ktorý umožňuje človeku s postihnutím viesť relatívne nezávislý a samostatný život vo svojej domácnosti, byť rovnoprávnym členom rodiny, študovať, pracovať alebo byť iným spôsobom prínosom pre spoločnosť. Osobná asistencia je nástrojom ponúkajúcim spokojnosť v živote tým ľuďom so zdravotným postihnutím, ktorí túžia po samostatnosti a sebaurčení, pričom jej musia byť zároveň schopní; nie je založená na vzťahu závislosti medzi ľuďmi. Pri posudzovaní druhov odkázanosti (teda aj odkázanosti na osobnú asistenciu) je nevyhnutné postupovať v zmysle § 1 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z. z., podľa ktorého cieľom úpravy právnych vzťahov je podpora sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti za jej aktívnej účasti pri zachovaní jej ľudskej dôstojnosti za podmienok a v oblastiach ustanovených týmto zákonom. Pri posudzovaní odkázanosti na osobnú asistenciu sa predovšetkým posudzujú individuálne predpoklady fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, čo zahŕňa najmä hodnotenie jej schopností a úsilia riešiť svoju nepriaznivú životnú situáciu vlastným pričinením. Rovnako sa skúma rodinné prostredie a prostredie, ktoré ovplyvňuje začlenenie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti, pričom toto posudzovanie zahŕňa najmä hodnotenie dopravných systémov a podmienok bývania vrátane prístupnosti stavieb občianskeho vybavenia podľa osobitného predpisu. 9) [Zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom

poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov]. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z. kompenzácia sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia je zmiernenie alebo prekonanie sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia poskytovaním peňažných príspevkov na kompenzáciu podľa tohto zákona alebo poskytovaním sociálnych služieb podľa osobitného predpisu. Sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia sa kompenzujú v oblasti mobility a orientácie, komunikácie, zvýšených výdavkov, sebaobsluhy s tým, že v oblasti mobility a orientácie sa kompenzuje znížená pohybová schopnosť alebo znížená orientačná schopnosť (účelom kompenzácie v tejto oblasti je zmierniť alebo prekonať znevýhodnenia v prístupe k veciam osobnej potreby a k stavbám podľa osobitného predpisu a uľahčiť orientáciu a premiestňovanie sa), v oblasti komunikácie sa kompenzuje narušená schopnosť komunikácie (účelom kompenzácie v tejto oblasti je umožniť styk so spoločenským prostredím a sprístupniť informácie), v oblasti zvýšených výdavkov sa kompenzujú zvýšené výdavky na diétne stravovanie a zvýšené výdavky súvisiace 1. s hygienou alebo opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia, 2. so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla, 3. so starostlivosťou o psa so špeciálnym výcvikom a nakoniec v oblasti sebaobsluhy sa kompenzuje obmedzená schopnosť sebaobsluhy alebo strata schopnosti sebaobsluhy (účel kompenzácie v tejto oblasti spočíva v poskytnutí pomoci pri úkonoch sebaobsluhy alebo v poskytnutí osobitnej starostlivosti podľa osobitného predpisu. Pri navrhovaní osobnej asistencie sa postupuje podľa už vyššie citovaného ustanovenia § 14 ods. 3 v spojení s § 20 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z. z. podľa ktorého účelom osobnej asistencie je aktivizácia, podpora sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím a podpora jej nezávislosti a možnosti rozhodovať sa a ovplyvňovať plnenie rodinných rolí, vykonávanie pracovných aktivít, vzdelávacích aktivít a voľnočasových aktivít.

42. Najvyšší súd po preskúmaní veci, keď nebol viazaný rozsahom a dôvodmi podanej kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 2 SSP v spojení s § 134 ods. 2 písm. c/ SSP) dospel k záveru, že správne orgány pochybili, keď náležite procesným predpisom predpokladaným spôsobom dostatočne neodôvodnili rozsah hodín osobnej asistencie. V zmysle ustanovenia § 55 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z. z. je podkladom na rozhodnutie o peňažnom príspevku na kompenzáciu komplexný posudok, ktorý sa vyhotovuje na základe vypracovaného lekárskeho posudku a posudkového záveru podľa § 13 ods. 9 (§ 15 ods. 1 menovaného zákona). Komplexný posudok vyhotovený na úrovni tak prvostupňovej, ako aj odvolacej (pozri body 37 a 38 tohto rozsudku) obsahuje iba stanovený rozsah hodín osobnej asistencie v oblasti mobility a orientácie, komunikácie a sebaobsluhy, a to bez bližšieho zdôvodnenia, na základe čoho, respektíve s prihliadnutím na aké skutočnosti bolo opätovne zotrvané na pôvodne stanovenom rozsahu hodín osobnej asistencie vo výmere 2152 hod./rok.

43. Na tomto mieste najvyšší súd uvádza, že problematike týkajúcej sa povinnosti náležite zdôvodniť rozhodnutie venoval značnú pozornosť vo svojej judikatúre aj Ústavný súd Slovenskej republiky - napr. v náleze sp. zn. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 243/07, I. ÚS 114/08, III. ÚS 36/2010. Ústavný súd konštatoval, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov (týka sa aj rozhodovacej činnosti orgánov verejnej správy) sa uskutočňuje v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu; jedným z týchto princípov, predstavujúcim súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcim ľubovôľu pri rozhodovaní, je povinnosť súdov, ako aj orgánov verejnej správy svoje rozhodnutia odôvodniť v súlade so zákonnou úpravou. Povinnosť súdu, ako aj orgánu verejnej správy je presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť, pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Z odôvodnenia rozhodnutia teda musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Porušením práva na spravodlivý proces môže byť aj situácia, kedy v hodnotení skutkových zistení absentuje určitá časť skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, ale náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností neboli zhodnotené. Ústavný súd vo svojej judikatúre tiež zdôraznil, že orgán štátnej moci by mal vo svojej argumentácii, obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia, dbať aj na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, ako aj závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé, odôvodnenie má obsahovať dostatok dôvodov a ich

uviedenie má byť zrozumiteľné a je povinný formulovať odôvodnenie spôsobom, ktorý zodpovedá základným pravidlám logického, jasného vyjadrovania a musí spĺňať základné gramatické, lexikálne a štylistické hľadiská. Nedostatky odôvodnenia zakladajú vadu nepreskúmateľnosti rozhodnutia.

44. Vzhľadom k uvedenému má najvyšší súd za to, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia žalovaného, ako aj odôvodnenie prvostupňového správneho rozhodnutia v danej veci je jednostranné a formalistické, a teda zjavne nezdôvodnené a tým aj nesúladne s právami podľa článku 46 ods. 1 <. Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 ods. 1 <. Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Vychádzajúc zo skutkových zistení danej veci mal najvyšší súd preukázať, že z prvostupňového správneho rozhodnutia nevyplýva správna úvaha, na základe ktorej bol prijatý záver o stanovení rovnakého počtu hodín osobnej asistencie v porovnaní s predchádzajúcim; tento nedostatok neodstránil ani žalovaný. Vo vzťahu k žalobcovi (pokiaľ sa domáhal navýšenia počtu hodín osobnej asistencie) bolo zo strany správnych orgánov žiadúce, aby tieto mu náležitým spôsobom vysvetlili, prečo zotrvali na pôvodnom rozsahu hodín osobnej asistencie. Správne orgány riadne nezdôvodnili, ako dospeli v oblasti mobility a orientácie práve k počtu 182,5 hodín ročne, v oblasti komunikácie k počtu 26 hodín ročne a v oblasti sebaobsluhy k počtu v súhrne 1943,5 hodín ročne (vrátane jednotlivých položiek). Vzhľadom k uvedenému správne orgány náležite nepostupovali v intenciách zákonnej úpravy Správneho poriadku a ani v intenciách ustálenej judikatúry ústavného súdu, keď v odôvodnení svojich rozhodnutí náležite neuviedli svoju správnu úvahu čo do riadneho a dostatočného odôvodnenia rozsahu hodín osobnej asistencie.

45. V písomnom podaní z 25. augusta 2018, doručeným najvyššiemu súdu dňa 30. augusta 2018, žalobca žiadal na prejednanie veci nariadiť pojednávanie. Najvyšší súd uvádza, že o kasačnej sťažnosti sa spravidla rozhoduje bez pojednávania, pričom pojednávanie je možné nariadiť, ak to súd považuje za potrebné (§ 455 SSP). Z uvedeného je zrejmé, že nariadenie pojednávania na najvyššom súde ako súde kasačnom bude skôr predstavovať výnimku ako pravidlo a bude závisieť výlučne od okolností konkrétnej prejednávanej veci a od úvahy kasačného súdu. Najvyšší súd nedospel k záveru o potrebe nariadenia pojednávania v predmetnej veci.

46. Vzhľadom na uvedené dôvody najvyšší súd využijúc pritom (aj vzhľadom na zásadu rýchlosti a hospodárnosti konania podľa § 5 ods. 7 SSP) zákonom danú možnosť zmeny rozhodnutia krajského súdu a rozsudok krajského súdu postupom podľa § 462 ods. 2 SSP zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného z 3. októbra 2017, Číslo: UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2017/7963/Dan zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V ďalšom konaní vychádzajúc z vyššie uvedeného, bude potrebné riadne odôvodniť svoju správnu úvahu v časti stanovenia rozsahu hodín osobnej asistencie.

47. O trovách konania rozhodol najvyšší súd podľa § 467 ods. 2 SSP v spojení s § 467 ods. 1, § 167 ods. 1 a § 175 ods. 1 SSP tak, že žalobcovi, ktorý v konaní dosiahol úspech, priznal nárok na náhradu trov konania na krajskom súde a kasačnom súde. O výške náhrady trov konania rozhodne správny súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 175 ods. 2 SSP).

48. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.